

Ert tjänsteställe, handläggare

Ert datum

Er beteckning

Vårt tjänsteställe, handläggare

HKV FST STÖD INFRA Fysplan
Lina Fihlén, fysplan@mil.se

Vårt föregående datum

2025-03-13

Vår föregående beteckning

FM2025-7991:1

Beslut om nya och förändrade anspråk för totalförsvarets militära del enligt 3 kap 9 § miljöbalken
(6 bilagor)

Sammanfattning

Detta beslut avser sex nya eller förändrade riksintresseanspråk för totalförsvarets *militära del* enligt 3 kap 9 § miljöbalken. Det senaste beslutet som aktualiserade alla anspråk för totalförsvarets militära del fattades 26 januari 2023.¹ Detta nya beslut avser endast de sex områden som varit på samråd våren 2025 och som beskrivs nedan och i bilagorna. Beslutet är att betrakta som ett tillägg till beslutet från början av 2023, vilket innebär att beslutet från 2023 därmed fortsatt gäller i alla delar förutom för de sex områden som detta beslut nu avser.

De områden som nya beslutet avser är följande:

- TM0107 Trelge övnings- och skjutfält, Gotlands län (bilaga 1)
- TM0106 Storumans flygplats, Västerbottens län (bilaga 2)
- TM0105 Kristinehamns garnisonsområde och Harbergets övningsfält, Värmlands län (bilaga 3)
- TM0064 Tjärnmyrans övnings- och skjutfält, Västernorrland län (bilaga 4)
- TM0048 Remmene skjutfält, Västra Götalands län (bilaga 5)
- TM0080 FOI verksamhetsområde, Östergötlands län (bilaga 6)

¹ FM2022- 23088:1. *Beslut om riksintressen för totalförsvarets militära del 2023.*

1. Bakgrund

Enligt hushållningsförordningen är Försvarsmakten ansvarig för att lämna uppgifter samt hålla uppgifterna uppdaterade gällande riksintresseanspråk för totalförsvarets *militära del* enligt 3 kap. 9 § miljöbalken.² Det innebär att Försvarsmakten är ansvarig för att identifiera, samråda, besluta och presentera underlag för dessa riksintresseanspråk.

Genom att säkerställa tillgång till ändamålsenliga mark- och vattenområden för totalförsvarets militära del skapas förutsättningar för Försvarsmakten och andra myndigheter inom det militära försvaret att kunna nyttja, skapa och utveckla de förmågor som krävs för att fullgöra Försvarsmaktens huvuduppgift, förmågan att kunna försvara Sverige och allierade mot ett väpnat angrepp med utgångspunkt i det kollektiva försvaret inom Nato.

1.1. Säkerhetsläget och utvecklingen av det militära försvaret

Det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde och i Europa har över tid försämrats och ett väpnat angrepp mot Sverige kan inte uteslutas. Sverige är sedan den 7 mars 2024 en del av försvarsalliansen Nato och det kollektiva försvar som alliansen utgör. Utöver medlemskap i Nato samarbetar även Sverige genom bilaterala avtal med andra nationer till förmån för den gemensamma militära förmågan.

Den 17 december 2024 fattade riksdagen beslut om totalförsvaret för åren 2025-2030. Beslutet anger att det övergripande målet för totalförsvaret ska vara att ha förmåga att försvara Sverige och vår befolkning mot väpnat angrepp, hävda vårt lands självständighet, suveränitet och territoriella integritet samt medverka till försvaret av allierade.³

En väsentlig förändring från tidigare förutsättningar är att Natos förmågemål nu också är styrande för utformningen av de nationella förmågorna. Totalförsvaret ska utformas och dimensioneras för att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp och medverka till försvaret av allierade där uthållighet över en längre tid av säkerhetspolitisk kris eller krig är en nyckelfaktor.

Beslutet för åren 2025-2030 anger också förstärkningar inom alla domäner för den militära förmågan vilket kommer att påverka såväl omfattning som på vilket sätt mark- och vattenområden behöver nyttjas inom och bortom perioden.⁴

Målet för det militära försvaret ska vara att ha förmåga att:

- Försvara Sverige mot väpnat angrepp,
- Hävda Sveriges territoriella integritet,

² Förordningen (SFS 1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden

³ Prop. 2024/25:34. *Totalförsvaret 2025-2030*.

⁴ Prop. 2024/25:34. *Totalförsvaret 2025-2030*.

- Värna rättigheter och nationella intressen utanför svenskt territorium enlighet med internationell rätt,
- Inom ramen för Natos kollektiva försvar och uppgifter i övrigt, uppfylla Sveriges åtaganden som medlem i Nato,
- Främja vår säkerhet samt förebygga och hantera konflikter och krig genom att i fredstid genomföra operationer på vårt eget territorium och i närområdet samt delta i internationella fredsfrämjande insatser,
- Skydda samhället och dess funktionalitet genom att med befintlig förmåga och resurser bistå övriga samhället såväl i fred som vid höjd beredskap.

Det är utifrån ovan beskrivning som behoven av olika mark- och vattenområden för totalförsvarets militära del behöver beaktas. Den pågående översynen och revideringen av riksintressen för totalförsvarets militära del genomförs bland annat för att Försvarsmakten och andra aktörer inom det militära försvarets ska kunna tillväxa i enlighet med försvarsbeslutet och övriga ställda krav som finns på det militära försvaret.

1.2. Försvarsmaktens arbete med riksintressen för totalförsvarets militära del

Det senaste beslutet som aktualiserade alla anspråk för totalförsvarets militära del fattades 26 januari 2023.⁵ Försvarsmakten arbetar löpande med översyn och revidering av befintliga anspråk samt utredning och utpekande av nya anspråk enligt 9 kap. 3§ miljöbalken.

Försvarsmakten arbetar även kontinuerlig med att utveckla myndighetens arbete med riksintressen, vilket bland annat syftar till att bidra med ändamålsenliga planeringsunderlag för länsstyrelser, kommuner, andra myndigheter och övriga aktörer verksamma inom fysisk planering. Detta arbete har bland annat inkluderat framtagandet av en sektorbeskrivning med kriterier för totalförsvarets militära del vilken fastställdes den 31 januari 2025.⁶

Fortsatt arbete innefattar till exempel utveckling av värdebeskrivningar och övriga planeringsunderlag, som t.ex. geodata och de idag så kallade riksintressekatalogerna där värdebeskrivningarna ingår. Försvarsmakten har både i samrådet inför detta beslut och i andra sammanhang noterat behov från andra myndigheter att få en större förståelse och tydligare beskrivningar kring förutsättningarna och konsekvenserna av riksintresseanspråken för totalförsvarets militära del.

⁵ FM2022- 23088:1. *Beslut om riksintressen för totalförsvarets militära del 2023*. Aktuella beslut och underlag finns bl.a. tillgänglig på Försvarsmaktens hemsida, www.forsvarsmakten.se/riksintressen.

⁶ FM2023-17468:33. *Sektorbeskrivning med kriterier för totalförsvarets militära del*. Sektorbeskrivningen finns bl.a. tillgänglig på Försvarsmaktens hemsida, www.forsvarsmakten.se/riksintressen.

En viktig del och utmaning i det fortsatta utvecklingsarbetet omfattar säkerhetsskyddsfrågor som till exempel informationssäkerhet och hanteringen av sekretessbelagda uppgifter i olika underlag, där bland annat aggregering av uppgifter är av betydande vikt.

2. Beredning

2.1. Samråd

Försvarsmakten har i enlighet med 2§ i förordning (1998:869) om hushållning med mark- och vattenområden genomfört samråd inför detta beslut. Samrådet har genomförts skriftligt.⁷ Samrådet har riktat sig till Boverket, samtliga riksintressemyndigheter och berörda länsstyrelser. Länsstyrelserna har i sin tur samverkat med berörda kommuner och andra berörda aktörer inom länet.

Flera myndigheter och aktörer inkom med synpunkter i samrådet. Generellt finns synpunkter om att det var svårt att förstå konsekvenserna av samrådsförslaget, där man saknar mer utförliga beskrivningar av konsekvenserna i relation till t.ex. andra riksintressen och övrig samhällsutveckling inom de aktuella områdena.

Försvarsmakten har arbetat med att omhänderta synpunkterna inför detta beslut. Generellt har beslutsunderlaget försökt tydliggöra beskrivningar kring påverkansområden och påtaglig skada genom värdebeskrivningar (bilagor 1-6). I vissa fall har justeringar gjorts av geografiska avgränsningar. I några fall har Försvarsmakten bemött synpunkterna genom särskild dialog och förtydliganden gentemot olika myndigheter. Under respektive område nedan finns kort sammanfattat förändringar eller förtydliganden utifrån samrådet. Se även under avsnitt 1.2. om Försvarsmakten generella utvecklingsarbete gällande riksintresseanspråk.

3. Beslutets innebörd och innehåll

3.1. Relation till tidigare beslut

Det senaste beslutet som aktualiserade alla anspråk för totalförsvarets militära del fattades 26 januari 2023.⁸ Beslutet som nu fattas avser endast de sex områden som varit på samråd våren 2025 och som beskrivs nedan och i bilagorna. Detta beslut är att betrakta som ett tillägg till beslutet från början av 2023.⁹ Beslutet från

⁷ FM2025-7991:1. Samråd avseende förändringar av riksintresseanspråk för totalförsvarets militära del enligt 3 kap 9 § miljöbalken.

⁸ FM2022- 23088:1. Beslut om riksintressen för totalförsvarets militära del 2023. Aktuella beslut och underlag finns bl.a. tillgänglig på Försvarsmaktens hemsida, www.forsvarsmakten.se/riksintressen.

⁹ FM2022- 23088:1. Beslut om riksintressen för totalförsvarets militära del 2023. Aktuella beslut och underlag finns bl.a. tillgänglig på Försvarsmaktens hemsida, www.forsvarsmakten.se/riksintressen.

2023 gäller därmed fortsatt i alla delar förutom för de sex områden som detta beslut nu avser.

För att göra det överskådligt för länsstyrelser, kommuner och andra aktörer så kommer Försvarsmakten samband med detta beslut uppdatera den samlade geodata för alla anspråk som finns tillgänglig på Försvarsmaktens hemsida. De så kallade riksintressekatalogerna (pdf) som innehåller värdebeskrivningar och kartor för enskilda anspråk kommer inte uppdateras våren 2025 utan de nu bilagda värdebeskrivningarna för dessa sex områden blir ett tillägg till katalogerna från 2023.¹⁰

Försvarsmakten har ambitionen att runt årsskiftet 2025/2026 ta ett nytt beslut som aktualiserar alla anspråk och i samband med det uppdatera den samlade redovisningen av anspråken i både text- och kartunderlag (ex. riksintressekatalogerna och geodatan).

3.2. Kriterier för riksintressen för totalförsvarets militära del

Försvarsmaktens utpekande och beslut om riksintresseanspråk grundar sig på de kriterier som finns angivna i sektorbeskrivningen.¹¹ Den övergripande bakgrunden kring totalförsvarets utveckling och behov av mark- och vattenområden finns mer utförligt beskrivet i sektorbeskrivning med kriterier för totalförsvarets militära del. Alla riksintresseanspråk i detta beslut bedöms uppfylla ett eller flera av kriterierna.

3.3. Konsekvenser av beslutet

Detta beslut om nya eller utökade riksintresseanspråk innebär att länsstyrelser, kommuner, andra myndigheter och aktörer i samhällsplaneringen, i tillämpbara processer, behöver pröva framtida åtgärder mot risken för påtaglig skada på de nu beslutade riksintresseanspråken. Det behöver säkerställas att de nya och förändrade anspråken som nu beslutas beaktas och är en del av planeringsunderlagen för riksintressen och redovisas i t.ex. kommunala översiktsplaner. Exempel på åtgärder som kan riskera påtaglig skada för de olika områdena samt hur remisser ska skickas till Försvarsmakten finns beskrivet i bilagda värdebeskrivningar.

¹⁰ FM2022- 23088:1. *Beslut om riksintressen för totalförsvarets militära del 2023*. Aktuella beslut och underlag finns bl.a. tillgänglig på Försvarsmaktens hemsida, www.forsvarsmakten.se/riksintressen.

¹¹ FM2023-17468:33. *Sektorbeskrivning med kriterier för totalförsvarets militära del*. Sektorbeskrivningen finns bl.a. tillgänglig på Försvarsmaktens hemsida, www.forsvarsmakten.se/riksintressen.

3.4. Nya och förändrade anspråk som ingår i beslutet

TM0107 Trelge övnings- och skjutfält, Gotlands län

Trelge övnings- och skjutfält beslutas som ett nytt riksintressesanspråk. Se karta och värdebeskrivning i bilaga 1.

Förändring eller förtydligande utifrån samrådet

Påverkansområdet i havet har justerats för att takta med gränsen för den förslagna nationalparken utifrån bl.a. synpunkter från Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Länsstyrelsen Gotland.

TM0106 Storumans flygplats, Västerbottens län

Storumans flygplats beslutas som ett nytt riksintressesanspråk. Se karta och värdebeskrivning i bilaga 2.

Förändring eller förtydligande utifrån samrådet

Energimyndigheten och Länsstyrelsen Västerbotten har upplyst Försvarsmakten om vindkraft i området. Försvarsmakten noterar dessa synpunkter, men det föranleder ingen förändring av det redovisade påverkansområdet (MSA-området).

Sametinget har upplyst Försvarsmakten om rennäringen i området. Informationen omhändertas inom myndigheten, men föranleder ingen förändring av det utpekade området.

Trafikverket har framfört synpunkter gällande väg E12 och järnvägen som ligger i nära anslutning till området. Försvarsmakten noterar dessa synpunkter, men bedömer inte att det nya riksintresseanspråket ska ha någon betydande påverkan på den befintliga infrastrukturen.

TM0105 Kristinehamns garnisonsområde och Harbergets övningsfält, Värmlands län

Kristinehamns garnison och Harbergets övningsfält med skjutbanor beslutas som ett nytt riksintressesanspråk. Se karta och värdebeskrivning i bilaga 3.

Förändring eller förtydligande utifrån samrådet

Energimyndigheten har upplyst Försvarsmakten om vindkraft i området. Försvarsmakten noterar detta, men det föranleder ingen förändring av det redovisade området.

Trafikverket har framfört synpunkter gällande väg E18 och väg 26 som ligger i nära anslutning till området. Försvarsmakten noterar dessa synpunkter, men bedömer inte att det nya riksintresseanspråket ska ha någon betydande påverkan på de befintliga vägarna.

TM0064 Tjärnmyrans övnings- och skjutfält, Västernorrland län

Tjärnmyrans övnings- och skjutfält är ett befintligt riksintresseanspråk där en utökning nu beslutas om. Se karta och värdebeskrivning i bilaga 4.

Förändring eller förtydligande utifrån samrådet

Sametinget har upplyst Försvarsmakten om rennärningen i området. Informationen omhändertas inom myndigheten, men föranleder ingen förändring av det utpekade området.

Trafikverket har framfört synpunkter gällande väg 90 och väg 802 som ligger i nära anslutning till området. Försvarsmakten noterar dessa synpunkter, men bedömer inte att det nya riksintresseanspråket ska ha någon betydande påverkan på de befintliga vägarna.

TM0048 Remmene skjutfält, Västra Götalands län

Remmene skjutfält är ett befintligt riksintresseanspråk. Ingen utökning av riksintresseområdet beslutas om utan endast en utökning av det redovisade påverkansområdet. Se karta och värdebeskrivning i bilaga 5.

Förändring eller förtydligande utifrån samrådet

Påverkansområdet för buller eller annan risk har setts över och justerats.

Länsstyrelsen Västra Götaland och kommunerna Herrljunga och Vårgårda har haft flera synpunkter och frågor gällande det förändrade påverkansområdet. Riksantikvarieämbetet och Trafikverket har framfört upplysningar och synpunkter om kulturmiljön samt vägar och järnvägar (ex. Västra stambanan).

Försvarsmakten har genomfört en dialog med Länsstyrelsen och kommunerna för att tydliggöra förutsättningarna inom det utökade påverkansområdet, där några förtydligande framgår nedan.

Det utökade *påverkansområdet för buller eller annan risk* bedöms utifrån nuvarande förutsättningar inte ha någon betydande påverkan på t.ex. befintlig och idag planerad infrastruktur (ex. väg 181, väg 182 och Västra stambanan), befintlig kulturmiljö, planerad industribebyggelse eller annan bebyggelse som inte är störningskänslig. Den tillståndsgivna verksamheten vid skjutfältet som är grunden för den bullerpåverkan som påverkansområdet grundar sig på är redan idag tillåten verksamhet. Det utökade påverkansområdet innebär inga nya restriktioner kring hur man får vistas i området.

Ny eller utveckling av störningskänslig bebyggelse (dvs. bostäder, skol- och vårdlokaler) inom *påverkansområdet för buller eller annan risk* kan riskera påtaglig skada på riksintresset, men en enskild prövning sker alltid utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet. Även kommande förändringar av

infrastruktur som påverkar åtkomsten till skjutfältet kan riskera påtaglig skada. Se mer i bilagd värdebeskrivning.

TM0080 FOI verksamhetsområde, Östergötlands län

FOI verksamhetsområde är ett befintligt område av betydelse som nu beslutas som ett nytt riksintressesanspråk. Se karta och värdebeskrivning i bilaga 6.

Förändring eller förtydligande utifrån samrådet

Länsstyrelsen Östergötland, Linköpings kommun, Akademiska hus och Linköpings universitet har framför har haft flera synpunkter och frågor gällande remissen och framför allt vilka konsekvenser ett nytt riksintresseanspråk får.

Försvarsmakten har genomfört en dialog med Länsstyrelsen Östergötland och Linköpings kommun för att tydliggöra förutsättningarna, där några förtydligande framgår nedan.

Påverkansområdet för buller eller annan risk är inte förändrat i sin utformning i relation till det som idag utgör påverkansområdet för område av betydelse. Åtgärderna som kan riskera medföra påtaglig skada på riksintresset är i stort densamma som kommunicerats gällande dagens område av betydelse.

4. Beslut

För frågor angående beslutet eller dess tillhörande underlag, kontakta sektionen för fysisk planering, fysplan@mil.se.

Detta beslut har fattats av generalmajor Stefan Sandborg. I den slutliga handläggningen har dessutom sektionschef Beata Iverson och avdelningschef överste Stefan Nacksten deltagit och som föredragande samhällsplanerare Lina Fihlén.

Sandborg, Stefan

C FST STÖD

Handlingen är fastställd i Försvarsmaktens elektroniska dokument- och ärendehanteringssystem.

Sändlista

Boverket

Havs- och vattenmyndigheten

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Naturvårdsverket

Post- och telestyrelsen

Riksantikvarieämbetet

Sametinget

Statens energimyndighet

Strålsäkerhetsmyndigheten

Sveriges geologiska undersökning

Tillväxtverket

Trafikverket

Länsstyrelsen Gotland

Länsstyrelsen Värmland

Länsstyrelsen Västerbotten

Länsstyrelsen Västernorrland

Länsstyrelsen Västra Götaland

Länsstyrelsen Östergötland

Gotlands kommun

Herrljunga kommun

Kristinehamns kommun

Linköpings kommun

Storumans kommun

Sollefteå kommun

Vårgårda kommun

För kännedom

FMV

FOI

FORTV

FRA

Försvarsdepartementet